

WARSZAWSKI
UNIwersYTET
MEDYCZNY

ZAKŁAD PODSTAW PIELĘGNIARSTWA

Warszawa, dnia 28.12.2023

**Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
jak i osiągnięcia naukowego przedłożonego w formie cyklu publikacji**
*Determinanty jakości życia chorych z migotaniem przedsionków z uwzględnieniem
zespołu kruchości*

Pani dr n med. i n o zdr Katarzyny Lomper

**w przewodzie habilitacyjnym na stopień doktora habilitowanego nauk
medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu**

1. Dane osobowe, rozwój zawodowy i naukowy

Pani Dr n med. i n o zdr Katarzyna Lomper w 2011 roku uzyskała tytuł zawodowy licencjata na kierunku pielęgniarstwo i równolegle na zdrowiu publicznym. Następnie w 2013 roku obroniła prace magisterskie, analogicznie z pielęgniarstwa i zdrowia publicznego na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Pięć lat później Kandydatka uzyskała stopień Doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu – dyscyplina nauki medyczne na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (tytuł rozprawy: *Wpływ zespołu kruchości i zaburzeń funkcji poznawczych na przestrzeganie i zastosowanie się do zaleceń terapii przeciwzakrzepowej u chorych z migotaniem przedsionków w wieku podeszłym*, promotor: prof. dr hab. Krystyna Łoboz – Grudzień). W latach 2017 – 2018 Pani Katarzyna Lomper zatrudniona była jako asystent, a od 2018 roku jako adiunkt w Katedrze Pielęgniarstwa i Położnictwa Zakładu Pielęgniarstwa

Internistycznego Wydziału Nauk o Zdrowiu, Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

2. Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzujące naukę

Pani Katarzyna Lomper pełniła funkcję promotora pomocniczego w pracy doktorskiej mgr Violetty Magiery, jak również była promotorem trzech prac magisterskich, recenzentem sześciu licencjackich i piętnastu prac magisterskich. Pełniła funkcję koordynatora przedmiotów na kierunkach Pielęgniarstwo, Położnictwo i Dietetyka na Wydziale Nauk o Zdrowiu, jak również członka komisji uczelnianych i wydziałowych Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (Kierunkowego Zespołu ds. jakości kształcenia na kierunku pielęgniarstwo, Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich, jako koordynator wydziałowy ds. COVID-19, członek Zespołu ds. przyznawania nagród Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu, przewodnicząca Komisji Egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego na kierunku Pielęgniarstwo, członek Rady Wydziału Nauk o Zdrowie (przedstawiciel doktorantów), członek Zespołu Programowego dla kierunku Pielęgniarstwo, członek Komisji Egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego na kierunku Pielęgniarstwo). Ponadto Kandydatka była członkiem Zespołu ds. przyznawania nagród Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. W ramach podejmowanych działań organizacyjno – dydaktycznych, Pani Katarzyna Lomper była opiekunem kierunku Zdrowie Publiczne.

Nie bez znaczenia w dorobku dydaktycznym, był również udział Habilitantki w kształceniu podyplomowym pielęgniarek i położnych, które organizowane jest przez Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Kandydatka brała aktywny udział w czternastu konferencjach o zasięgu międzynarodowym i dwóch krajowych oraz była członkiem komitetu organizacyjnego konferencji *Czy nowy rok z pandemią COVID-19?* organizowanej w dniu 8 stycznia 2021 roku. Habilitantka była członkiem pięciu projektów naukowych i kierowała dwoma badaniami: *Wpływ wybranych czynników na jakość życia, akceptację choroby oraz występowanie lęku i depresji wśród chorych z migotaniem przedsionków, Wpływ zespołu*

kruchości i funkcji poznawczych na satysfakcję z leczenia, adherence i jakość życia chorych z migotaniem przedsionków. Z przedłożonych treści nie wynika wprost, czy badania były finansowane ze źródeł wewnętrznych czy zewnętrznych przeznaczonych na naukę, co na potrzeby oceny dorobku wydaje się mieć istotne znaczenie poznawcze. Była i jest nadal członkiem *European Heart Rhythm Association Association of Cardiovascular Nursing and Allied Professions, Heart Failure Association, Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, Sekcji Rytmu Serca Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, Sekcji Pielęgniarstwa i Techniki Medycznej PTK, Zarządu Sekcji Pielęgniarstwa i Techniki Medycznej PTK* jak również członkiem Reviewer Board w *OBM Geriatrics* czy redaktorem wydania specjalnego "New Advances in Health-Related Quality of Life" *International Journal of Environmental Research and Public Health*. Habilitantka była recenzentem artykułów w *Journal of Cardiovascular Medicine and Cardiology, Journal of Clinical Medicine, Heliyon, BMJ Open, Journal of Cardiovascular Development and Disease*. Kandydatka odbyła łącznie cztery staże naukowe: dwukrotnie w ramach programu ERASMUS+ na Uniwersytecie Tor Vergata w Rzymie, Training School organizowany przez *European Cooperation in Science and Technology* w Zurychu, Training School organizowany przez *European Cooperation in Science and Technology* w Turku. Pani Katarzyna Lomper podjęła aktywną współpracę naukową z innymi ośrodkami w kraju i za granicą, która to działalność została udokumentowana w postaci artykułów o charakterze empirycznym i pogładowym (*Oddział Kardiologii, Szpital Przemienienia Pańskiego, Poznań w zakresie oceny samoopieki u pacjentów z niewydolnością serca – Assessment of frailty and occurrence of anxiety and depression in elderly patients with atrial fibrillation, Clinical interventions in aging 2020;15:(1151-1161), The Level of Self-Care among Patients with Chronic Heart Failure. Healthcare (Basel);9(9):1179; Oddział Kardiologii, Specjalistyczny Szpital T. Marciniaka, Wrocław w zakresie oceny wpływu cech zespołu geriatrycznego na satysfakcję i wygodę podczas leczenia doustnymi antykoagulantami u pacjentów z migotaniem przedsionków – The Influence of Frailty Syndrome and Dementia on the Convenience and Satisfaction with Oral Anticoagulation Treatment in Elderly Patients with Atrial Fibrillation. Int J Environ Res Public Health. 2022;19(9):5355; Oddział Kardiologii, Specjalistyczny Szpital T. Marciniaka, Wrocław w zakresie oceny ryzyka zatorowo-zakrzepowego jako czynnika predykcyjnego rozwoju demencji u pacjentów z migotaniem przedsionków – The CHA2DS2-VASc score as a predictor of dementia in*

elderly patients with atrial fibrillation. Folia Cardiologica 2021;16(1): 1-7. Department of Cardiology, Linköping University Hospital, Linköping, Sweden w zakresie adaptacji kulturowej kwestionariusza do oceny jakości życia the Arrhythmia-Specific Questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia – Psychometric evaluation of the Polish version of the Arrhythmia-Specific Questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia: a new tool for symptom and health-related quality of life assessment. Kardiol Pol. 2019;24;77(5):541-552; The Centre for Cardiovascular Health, School of Health and Social Care, Edinburgh Napier University w zakresie oceny objawów lęku i depresji oraz jakości życia u chorych z migotaniem przedsionków–Anxiety and Depressive Symptoms, Frailty and Quality of Life in Atrial Fibrillation. Int J Environ Res Public Health 2023;20(2):1066; Department of Medicine and Surgery, University of Milano-Bicocca, Monza, Italy, w zakresie oceny samoopieki i adherence u pacjentów z cukrzycą typu 2 – The association of the level of self-care on adherence to treatment in patients diagnosed with type 2 diabetes. Acta Diabetologica. 2021;58(4): 437-445). Za realizowaną działalność naukową i organizacyjną uzyskała dwie nagrody indywidualne I stopnia, dwie II stopnia oraz w 2020 roku nagrodę zespołową za ważne i twórcze osiągnięcia w pracy naukowej.

Po uzyskaniu tytułu Doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu – dyscyplina nauki medyczne, Kandydatka opublikowała 11 artykułów oryginalnych o łącznej liczbie IF 39,482 i 1 020 pkt. MEiN oraz jedną pracę nie indeksowaną o charakterze empirycznym, z czego w cyklu prac stanowiących dzieło sumaryczny IF wyniósł 15,56 oraz 480 pkt. MEiN.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Z przedłożonych do oceny artykułów, można wywnioskować, że podmiotem rozważań Habilitantki jest szeroko pojęta ocena jakości życia w grupie chorych z rozpoznaniem migotaniem przedsionków. W artykułach przedłożonych do monotematycznego cyklu, Kandydatka z należytą starannością opisuje zastosowane adaptowane, walidowane i standaryzowane narzędzia do oceny jakości życia w różnych wymiarach funkcjonowania chorego oraz właściwie do metodologii badania, formułuje cele, materiał, metodę, wyniki oraz dyskusję i wnioski. Na szczególną uwagę zasługuje

zagadnienie z obszaru zespołu kruchości, któremu Pani Katarzyna Lomper poświęca znaczną część swojego osiągnięcia naukowego. Jak podkreśla Kandydatka, wśród czynników biorących udział w etiopatogenezie zespołu kruchości wymienia się: czynniki biologiczne (hormonalne, zapalne), czynniki społeczne (niski status materialny, odosobnienie społeczne) oraz czynniki kliniczne (osteoporoza, sarkopenia, liczne choroby współistniejące). Jednocześnie zwraca uwagę (i to jest faktyczny stan rzeczy) że, jest niewiele prac dokumentujących jednocześnie występowanie zespołu kruchości, zaburzeń lękowych i depresyjnych oraz ich wpływ na jakość życia u chorych z migotaniem przedsionków. Kandydatka, adekwatnie do każdego z przedłożonych artykułów formułowała prawidłowo, główne cele badawcze: *adaptacja kulturowa kwestionariusza do oceny jakości życia w zaburzeniach rytmu serca, w tym migotaniu przedsionków: the Arrhythmia-Specific Questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia (ASTA); ocena zależności pomiędzy zespołem kruchości (FS), a występowaniem objawów lęku i depresji wśród chorych z migotaniem przedsionków; ocena wpływu zmian związanych z wiekiem podeszłym (zespół kruchości oraz zaburzenia funkcji poznawczych) na wygodę i satysfakcję z leczenia przeciwzakrzepowego wśród chorych z migotaniem przedsionków; określenie determinantów jakości życia wśród chorych z migotaniem przedsionków.*

W pierwszej (Katarzyna Lomper, Agnieszka Sławuta, Krzysztof Dudek, Grzegorz Mazur, Ulla Walfridsson, Beata Jankowska-Polańska. *Psychometric evaluation of the Polish version of the Arrhythmia-Specific Questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia: a new tool for symptom and health-related quality of life assessment. Kardiologia Polska. 2019;24;77(5):541-552*) z czterech prezentowanych prac narzędziem jakim się posłużono był kwestionariusz *Arrhythmia-Specific Questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia*, ankieta własna oraz analiza dokumentacji medycznej. Habilitantka wraz z zespołem badaczy (należy zaznaczyć, że praca jest konsekwencją współpracy wielośrodkowej *Department of Cardiology, Linköping University Hospital, Linköping*) szczegółowo opisała zastosowane narzędzia oceny z załączonym kluczem interpretacji. Do badania została włączona reprezentatywna grupa badanych, chorych z migotaniem przedsionków. Narzędzie badawcze zostało skategoryzowane w trzech obszarach: w pierwszej części oceniano napady arytmii odczuwane przez pacjenta oraz przyjmowane leki, w drugiej nasilenie dziewięciu najczęstszych objawów arytmii a także ich częstość

i czas trwania. Trzecia z kolei badała wpływ arytmii na codzienne życie pacjentów, która jak wynika z przedłożonej analizy wykazała dobre właściwości psychometryczne ($\alpha = 0,855$). Jak konkluduje Kandydatka, polska wersja kwestionariusza *Arrhythmia-Specific Questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia* dla części badającej nasilenie dziewięciu najczęstszych objawów arytmii, a także ich częstość i czas trwania oraz oceny wpływ arytmii na codzienne życie pacjentów, stanowi istotne narzędzie poznawcze, z czym z pewnością można się zgodzić. Wnioski płynące z niniejszej pracy dowodzą o możliwościach szerszego zastosowania tego narzędzia w praktyce klinicznej, ze względu na osiągalne dobre właściwości psychometryczne ankiety.

Druga praca (*Katarzyna Lomper, Catherine Ross, Izabella Uchmanowicz. Anxiety and Depressive Symptoms, Frailty and Quality of Life in Atrial Fibrillation. Int J Environ Res Public Health 2023 Jan 6;20(2):1066*) odwołuje się do oceny zaburzeń psychosomatycznych w grupie chorych z niezastawkowym migotaniem przedsionków przy pomocy kwestionariusza *Arrhythmia-Specific questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia*, *Tilburg Frailty Indicator* oraz *Hospital Anxiety Depression Scale*, ankiety własnej i przeglądu dokumentacji medycznej. Jest to kolejna praca, której wnioski wynikają z nawiązanej wcześniej przez Habilitantkę współpracy wielośrodkowej (*The Centre for Cardiovascular Health, School of Health and Social Care oraz Edinburgh Napier University*). Co więcej jest to pierwsza praca, która bada równolegle wpływ zaburzeń lękowych i depresyjnych oraz zespołu kruchości na jakość życia chorych z migotaniem przedsionków. Ważny z perspektywy oceny jakości życia jest wniosek dowodzący o związku objawów lękowych i depresyjnych mierzonych kwestionariuszem ankiety. Co istotne, zespół kruchości odnotowano u 67,24% badanych, który istotnie determinował jakość życia chorych z migotaniem przedsionków. Trzecia praca (*Izabella Uchmanowicz, Katarzyna Lomper, Małgorzata Gros, Marta Kaluźna – Oleksy, Ewa A Jankowska, Joanna Rosińczuk, Tomasz Cyrkot, Remigiusz Szczepanowski. Assessment of Frailty and Occurrence of Anxiety and Depression in Elderly Patients with Atrial Fibrillation Clin Interv Aging. 2020;15;15:1151-1161*), stanowiąca niejako kontynuację dwóch poprzednich, odnosi się do oceny zależności pomiędzy zespołem kruchości, a występowaniem objawów lęku i depresji w grupie chorych z migotaniem przedsionków w wieku geriatrycznym (średni wiek 70,27 lat). Do weryfikacji hipotez badawczych posłużono się autorskim kwestionariuszem do zebrania podstawowych danych

socjodemograficznych i klinicznych oraz standaryzowanymi narzędziami badawczymi: *Tilburg Frailty Indicator*, *Geriatryczną Skalę Depresji* oraz *Szpitalną Skalę Lęku i Depresji*. Jest to istotna na potrzeby wdrażania rozwiązań systemowych praca, która dowodzi o powszechnym zjawisku objawów lękowych (20%) i depresji (51%) populacji badanej. Łagodną kruchość stwierdzono u 38% chorych, 16 a umiarkowaną u 29%. Istotny z perspektywy planowania działań na rzecz przeciwdziałania skutkom zdrowotnym jest wynik dokumentujący większe nasilenie objawów lękowych i depresyjnych z nasileniem zespołu kruchości.

Czwarta praca (*Katarzyna Lomper, Maria Łoboz-Rudnicka, Tomasz Bańkowski, Krystyna Łoboz – Grudzień, Joanna Jaroch. The Influence of Frailty Syndrome and Dementia on the Convenience and Satisfaction with Oral Anticoagulation Treatment in Elderly Patients with Atrial Fibrillation. Int J Environ Res Public Health. 2022;28;19(9):5355*) z cyklu artykułów monotematycznych, dotyczy oceny wpływu zmian związanych z wiekiem podeszłym na satysfakcję i wygodę podczas leczenia przeciwzakrzepowego, a także zbadanie wpływu satysfakcji i wygody na jakość życia chorych z migotaniem przedsionków. Badanie przeprowadzono w grupie 116 chorych z rozpoznaniem niezastawkowym migotaniem przedsionków. W badaniu wykorzystano autorski kwestionariusz do zebrania podstawowych danych socjodemograficznych i klinicznych, kwestionariusz *Tilburg Frailty Indicator*, *Arrhythmia-Specific Questionnaire in Tachycardia and Arrhythmia*, *Perception of Anticoagulant Treatment Questionnaire Part 2* oraz *The Mini Mental State Examination*. Jest to jedno z pierwszych doniesień naukowych, które bada jednocześnie wpływ otępienia i zespołu kruchości na satysfakcję z leczenia przeciwzakrzepowego w grupie chorych z migotaniem przedsionków. Jak dowodzi Habilitantka, zmiany związane z wiekiem podeszłym, takie jak zespół kruchości i demencja, niekorzystnie wpływają na wygodę i satysfakcję z leczenia przeciwzakrzepowego w grupie pacjentów z migotaniem przedsionków. Co istotne, niezależnym predykatorem satysfakcji z leczenia przeciwzakrzepowego była demencja. Sama satysfakcja z wdrożonej terapii przeciwzakrzepowej była wprost proporcjonalna do jakości życia chorych z migotaniem przedsionków.

Podsumowując osiągnięcie naukowe, uważam że przedłożone przez Habilitantkę dzieło dostarcza niezwykle cennych informacji poznawczych i poprzez swoje upraktycznienie stanowi cenne źródło zastosowania w pracy klinicznej. Cykl czterech

tematycznie powiązanych artykułów stanowi niejako kontynuację zainteresowań badawczych Kandydatki, podjętych jeszcze przed uzyskaniem stopnia Doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauk medycznych. To dojrzały cykl wzajemnie powiązanych treści, które kompleksowo opisują zagadnienia związane z chorobami układu sercowo – naczyniowego, w szczególności migotaniem przedsionków, który jak tłumaczy Kandydatka charakteryzuje się występowaniem uciążliwych objawów chorobowych i może prowadzić do występowania stresu emocjonalnego, objawów lęku i depresji oraz pogorszenia funkcji poznawczych. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że Habilitantka jest pierwszym i autorem korespondencyjnym trzech z czterech prac, przy czym w tej ostatniej pełni funkcję autora korespondencyjnego.

4. Pozostałe osiągnięcia naukowo – badawcze

Kandydatka w swojej działalności naukowej dokumentuje również szczególny obszar zainteresowań, jakim jest ocena jakości życia w chorobach przewlekłych, co znajduje odzwierciedlenie w przedłożonych artykułach (Lomper Katarzyna, Chudiak Anna, Uchmanowicz Izabella, Rosińczuk Joanna, Jankowska-Polańska Beata: *Effects of depression and anxiety on asthma-related quality of life*, *Pneumonologia i Alergologia Polska*, 2016, vol. 84, nr 4, s. 212-221; Jankowska-Polańska Beata, Uchmanowicz Izabella, Wysocka Agata, Uchmanowicz Bartosz, Lomper Katarzyna, Fal Andrzej M.: *Factors affecting the quality of life of chronic dialysis patients*, *European Journal of Public Health*, 2017, vol. 27, nr 2, s. 262-267; Chabowski Mariusz, Polański Jacek, Jankowska-Polańska Beata, Lomper Katarzyna, Janczak Dariusz, Rosińczuk Joanna: *The acceptance of illness, the intensity of pain and the quality of life in patients with lung cancer*, *Journal of Thoracic Disease*, 2017, vol. 9, nr 9, s. 2952-2958; Chabowski Mariusz, Jankowska-Polańska Beata, Lomper Katarzyna, Janczak Dariusz: *The effect of coping strategy on quality of life in patients with NSCLC*, *Cancer Management and Research*, 2018, vol. 10, s. 4085-4093; Jankowska-Polańska Beata, Kaczan Aleksandra, Lomper Katarzyna, Nowakowski Dariusz, Dudek Krzysztof: *Symptoms, acceptance of illness and 26 health-related quality of life in patients with atrial fibrillation*, *European Journal of Cardiovascular Nursing*, 2018, vol. 17, nr 3, s. 262-272; Wiśnicka Alicja, Lomper Katarzyna, Uchmanowicz Izabella: *Self-care and quality of life among men with chronic heart failure*, *Frontiers in Public Health*, 2022, vol. 10, art.942305 [8 s.]) Nie

bez znaczenia jest również szeroko opisywane przez Habilitantkę stosowanie się chorych przewlekłe do zaleceń terapeutycznych (adherence, compliance) oraz współpracy z zespołem terapeutycznym (Rycombel Anna, Lomper Katarzyna, Uchmanowicz Izabella: *Adherence i compliance w leczeniu nadciśnienia tętniczego*, *Nadciśnienie Tętnicze*, 2014, vol. 18, nr 3, s. 151-158; Lomper Katarzyna, Rycombel Anna, Uchmanowicz Izabella: *Przestrzeganie i zastosowanie się do leczenia antykoagulacyjnego oraz antyarytmicznego pacjentów z migotaniem przedsionków*, *Choroby Serca i Naczyń*, 2014, vol. 11, nr 4, s. 230-237; Lomper Katarzyna, Chudiak Anna, Jankowska-Polańska Beata: *Leczenie doustnymi lekami przeciwzakrzepowymi wśród pacjentów w wieku podeszłym z migotaniem przedsionków*, *Geriatrics*, 2015, vol. 9, nr 4, s. 257-266; Jankowska-Polańska Beata, Lomper Katarzyna, Alberska Lidia, Jaroch Joanna, Dudek Krzysztof, Uchmanowicz Izabella: *Cognitive function and adherence to anticoagulation treatment in patients with atrial fibrillation*, *Journal of Geriatric Cardiology*, 2016, vol. 13, nr 7, s. 559-565; Lomper Katarzyna, Chabowski Mariusz, Chudiak Anna, Białoszewski Artur, Dudek Krzysztof, Jankowska-Polańska Beata: *Psychometric evaluation of the Polish version of the Adherence to Refills and Medications Scale (ARMS) in adults with hypertension*, *Patient Preference and Adherence*, 2018, vol. 12, s. 2661-2669; Krzemińska Sylwia, Lomper Katarzyna, Chudiak Anna, Ausili Davide, Uchmanowicz Izabella: *The association of the level of self-care on adherence to treatment in patients diagnosed with type 2 diabetes*, *Acta Diabetologica*, 2021, vol. 58, nr 4, s. 437-445).

Podsumowanie

Reasumując stwierdzam, że dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Pani Dr n med. i n o zdr Katarzyna Lomper spełnia wymagania ustawowe (art.219 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) stawiane osobom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki o zdrowiu. Jednocześnie potwierdzam, że osiągnięcie naukowe stanowi istotny wkład w rozwój dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu i tym samym przedkładałam Radzie Dyscypliny Nauk o Zdrowiu im. Piastów Śląskich Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu wnioski o dopuszczenie Dr n med. i n o zdr Katarzyny Lomper do dalszych etapów postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk medycznych i nauk o zdrowiu.